

be. Ebben a nagytömegű irodalomban azonban sok a selejtes, sok a levegőbe puffogatott üres szólam, vagy a célzatos, hamis, a tudományos alapot teljesen nélkülöző beállítás is. Ezért hézagpótló munkát végzett Keiter, a würzburgi egyetem rasszbiológiai intézetének helyettes vezetője, amikor egyetemi előadásait könyv alakban összefoglalta. Könyvét orvostanhallgatók részére írta ugyan, de könnyen érthető világos előadása és nagy pedagógiai érzékre valló anyagbeosztása lehetővé teszi, hogy a művelt nagyközönség is haszonnal forgathassa. Keiter az egyéni és nemzetszaporodás problémáiból indul ki, amiket az elméleti és gyakorlati örökléstan megállapításaival támaszt alá, hogy tárgyalhassa a faj-rasszkérdés, rasszkeveredés, rasszkeresztződés, rasszosztályozás, biológiai és társadalmi szelekció, gyakorlati fajegészségtan és fajvédelem sokvonatkozású és nagyfontosságú problémáit, amelyeknek megoldása terén Németországban az utóbbi évek folyamán már sok, a mindennapi életet nagyon is közelről érintő kísérlet történt. Bár könyve teljesen a német viszonyokhoz alkalmazkodik, sokat tanulhatunk belőle a magyarság számára is.

B. L.

Weinert, Dr. Hans: Entstehung der Menschenrassen. 2. veränderte Auflage. Mit 200 Einzelabbildungen und 7 Rassenkarten. 324 S. Ferdinand Enke Verlag. Stuttgart. 1941. R M 17.

Az ősembertannak s a hiteles ősemberi csontvázletekre támaszkodó rasszkutatásnak egyik legagilisabb harcosa, legtermékenyebb művelője ma Németországban Hans Weinert, a kieli egyetem antropológus professzora. Új

könyvében, amely 3 év alatt már második kiadását érte meg, az emberi rasszok keletkezésének és fejlődésének nehéz problémáját nem íróasztal melletti elmélkedések, hanem az évről-évre szaporodó ősemberi leletek alapján iparkodik megvilágítani. Ezeket a leleteket nem megtalálásuk sorrendjében, nem is országok vagy földrészek szerint ismerteti, hanem a földrétegekben való fellépésük és alaki differenciáltságuk alapján foglalja valóságos rassztörténeti rendszerbe. A harmadkor végéről elindulva, s a diluvium és alluvium különböző kultúrszakaszain keresztül haladva, sorra veszi az emberszabású Dryopithecusok, az előember alakkörébe tartozó Pithecanthropusok, Sinanthropusok, Africanthropusok, Euranthropusok leleteit, majd a szorosabb értelemben vett ősember (*Homo primigenius*) három fejlődésrétegét: a praeneandertalid, neandertalid, és postneandertalid típusu csontvázakat, a mai emberalak (*Homo sapiens*) diluviumvégi rasszait, végül a ma élő különböző emberfajtákat s keresi azok morfológiai és genetikai kapcsolatát a neolithicum és mesolithicum alakjain keresztül a diluviális rasszalakkokkal. A mai rasszok tagolódását és egymáshoz való viszonyát az ú. n. „középvonal” elméletével fejezi ki. E szerint az eredetileg egységes emberiség csak a diluvium második felében hasadt szét az europid, negrid és mongoloid rasszágakra, melyek közül az europid ág és ausztralizid alakok közvetítésével az ősi emberiség arányos továbbfejlődését, tehát a „középvonal”-at képviseli, míg a negrid és mongoloid ág a közös emberi fejlődés irányától való bizonyos fokú elválást s egymással ellentétes egyoldalú differenciálódást, tehát egy-

egy oldalhajtást jelentenek. Weibert könyve nem unalmas adathalmaz, nem is a fantázia szabad csapongása, hanem hiteles adatokra támaszkodó komoly, tanulságos, a szaktudománytól távolabb állók számára is élvezetes olvasmány.

B. L.

Ruzicska Pál: Az olasz irodalom kincsháza. A csinos kiállítású kötet (362 l.) az Athaeneum könyvkiadó vállalat kiadásában jelent meg Budapesten. A kitűnő antológia előtt báró Villányi Lajos előszavát olvassuk. Benne a szerző harminc lapon összefoglalja az olasz irodalom történetét eredetétől napjainkig, híven ragaszkodva a kézikönyvek szokásos tárgyalási vonalához és ítéleteihez. Különösen lelkes szeretettel áll meg az olasz történet és irodalom ama korszakainál és termékeinél, melyekben a hazafiúi érzés nyilvánul meg. A futólagos összefoglalás persze nem engedte, hogy elmélyítse vagy pontosabban körvonalazza megállapításait, hogy vigyázatosabban vagy világosabban fogalmazza meg sok helyütt véleményeit. Inkább futólagos bemutatásról, összképről, „panorámá”-ról van szó, semmint az irodalmi esszé igényeivel fellépő tanulmányról.

A kitűnő antológia is a summás bemutatás jellegét viseli magán, hiszen Ruzicska Pál nem is gondolhatott arra, hogy a rendelkezésre álló negyedfélszáz lapon csak némileg részletes képét is adja az olasz irodalom fejlődésének és nagy írói arculatának. Az egyes szerzőkről jó, rövid életrajzi tájékoztatót kapunk. Az egész anyag, igen helyesen, a kronológiai sorrend fonala szerint van rendezve. Ami a kiválóatást il-

leti, a szerkesztő maga bevallja, hogy az eddig megjelent irodalmi antológiák példája után indult: „az olasz irodalom kincsháza szerkesztése közben, amennyire csak lehetett, arra törekedtem, hogy a magam ízlését alárendeljem az olasz irodalomkritikában már kialakult ítéleteknek s olyan részleteket adjak, melyek már eddig is antológia-daraboknak bizonyultak.” Irányelve az volt, hogy minden neves olasz szerzőtől, a legnagyobbaktól ép úgy, mint a másodrendűektől, valami szöveget hozzon. Mivel az iskolai antológiák hagyományát követő összkép bemutatásán van a hangsúly, nem is várhatjuk, hogy az egyes századok vagy írók egyéni jelleme világosan kibontakozzék belőle. Előnye viszont az, hogy az olasz irodalomban járatlan olvasó megismerkedik ama olasz írók nevével, bepillantást nyerve működésükbe, akiknek ismerete alapvető. Magától értetődik, hogy — mint minden antológia esetében — könnyű lenne fenntartásokkal élnünk és hiányokat felpanaszalnunk vagy aránytalanságokra rámutatnunk. Hogy csak egyetlen példát említsünk, Alfieritől Önéletrajzából vett töredékeken kívül néhány szemelvényt szeretnénk olvasni tragédiáiból, vagy legalább egy szonettet, melyek egy olasz irodalmi antológiából sem hiányzanak. A fordítók munkájának értéke is igen különböző, de belátjuk, hogy nem mindég lehetett Csokonai Vitéz Mihály, Kosztolányi, Babits, Kaposi József tollához folyamodni.

Égészben véve Ruzicska Pál antológiájából az érdeklődő magyar olvasó jó és hű tükörképét kapja az olasz irodalom körvonalainak.

DEGREGORIO OTTÓ